

Bevorder eigen productie van fossiele energie en hou de activisten zo ver mogelijk bij het beleid vandaan

Posted on 2 april 2026 by Han de Jong

Daar konden we op wachten: de roep om de energietransitie te versnellen als belangrijkste antwoord op de gestegen energieprijzen klinkt luid. Voor velen wellicht logisch, maar dat is het bepaald niet. De eenzijdige nadruk op de energietransitie heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de huidige problemen. Nog meer van hetzelfde biedt geen oplossing.

Al jarenlang zijn leveringszekerheid en betaalbaarheid in het energiebeleid ondergeschikt aan klimaatbeleid. We vertellen onszelf dat we de wereld moeten en kunnen redden van catastrofale opwarming door ons gebruik van fossiele brandstoffen uit te bannen. Of het werkelijk zo eenvoudig is, is onzeker, maar door wetenschappers die kritische kanttekeningen plaatsen bij dat heersende narratief de mond te snoeren, worden alle neuzen zoveel mogelijk dezelfde kant op

gedwongen.

Geen evenwichtige benadering

De EU moet daarbij vooroplopen en Nederland moet helemaal haantje de voorste zijn. Dat de EU slechts verantwoordelijk is voor minder dan zeven procent van de mondiale CO_2-uitstoot en dat het voor de wereld als geheel weinig uitmaakt wat Europa doet, is kennelijk irrelevant. China stoot ongeveer vijf keer zoveel uit. Het is waar dat dat land zwaar investeert in hernieuwbare bronnen, maar China investeert ook nog altijd zwaar in fossiel, waaronder kolen, en kernenergie.

Bij ons heeft het aan zo'n evenwichtige benadering juist ontbroken. Doordat de klimaatactivistische agenda leidend werd ontstond bij velen een hevige afkeer van onze eigen fossiele hulpbronnen. Anderen namen een gelaten of onverschillige houding aan. Het resultaat was dat exploratie en exploitatie zoveel mogelijk werden tegengewerkt. Aan 'fracking' wilden we in Europa niet doen. Nederland stopte grotendeels met de aardgaswinning in Groningen.

Een discussie of die winning mogelijk kon worden voortgezet op een manier die het risico van aardbevingen zou indammen was politiek niet mogelijk. We zijn zelfs doende alle putten vol te storten met beton. Gaswinning uit kleinere velden moet ook terug naar nul. Kolencentrales werden gesloten en onze nog resterende kolencentrales moeten de komende jaren dicht, hoewel die tot de schoonste en meest efficiënte in de wereld behoren. In Duitsland zijn inmiddels alle kerncentrales gesloten.

De tekorten die aldus ontstonden in onze energievoorziening zijn opgevuld met importen want de groei van hernieuwbare bronnen kon het verlies van eigen productie bij lange na niet bijbenen. Nu blijken die importen een probleem. In 2022 leerden we wat het betekent als onze belangrijkste gasleverancier ineens veel minder gas levert en we met die leverancier ook eigenlijk liever geen zaken meer willen doen. In plaats daarvan importeren we nu een hoop LNG, dat veel duurder is dan gas uit een pijpleiding. Na Noorwegen is de VS inmiddels de belangrijkste leverancier van gas aan de EU. Maar sinds Trump president is, willen we daar liever ook vanaf.

Slechts 15 procent hernieuwbare energie

Dus dan maar vol inzetten op een versnelling van de energietransitie? Daarbij moeten enkele vragen worden gesteld. Kan het überhaupt wel? Hoe sterk kunnen we met zo'n versnelling onze afhankelijkheid van anderen verminderen? En tegen welke kosten?

Hernieuwbare bronnen voorzien, ondanks de vele miljarden die in het kader van de energietransitie zijn uitgegeven en de lastenverzwaring die door de burgers wordt gedragen, nog altijd in een teleurstellend laag percentage van onze totale energiebehoefte. Het is een beetje afhankelijk van hoe je het meet, maar meer dan 15 procent is het niet. Het is onmogelijk om dat percentage binnen afzienbare tijd fors te verhogen. Daarom is het een illusie om te denken dat we binnen afzienbare tijd onafhankelijk van buitenlandse energieleveranciers kunnen worden.

Efficiënte energie basis welvaart

Het prijskaartje dat aan de energietransitie hangt is ook niet mals. Wind en zon worden vaak voorgesteld als goedkoop, maar de feiten bevestigen dat niet. In landen waar zon en wind een groter deel uitmaken van de productie van elektriciteit zijn de prijzen van elektriciteit hoger dan elders. Verder blijkt dat commerciële bedrijven, bij de geboden voorwaarden, geen interesse meer hebben in het bouwen van windparken op zee.

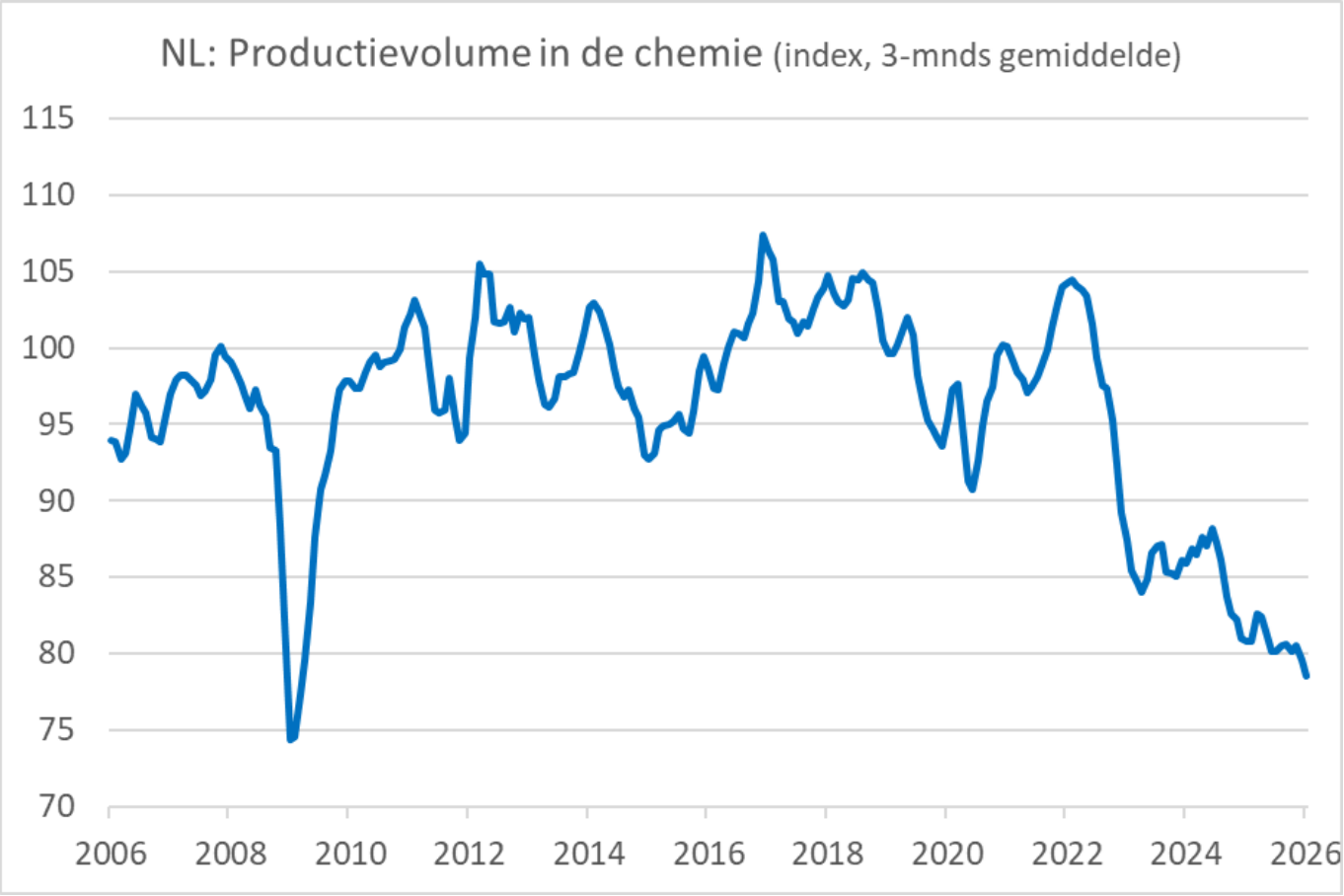
Onthutsend makkelijk wordt vergeten dat de beschikbaarheid van betaalbare, betrouwbare en efficiënte energie de basis is voor onze welvaart, inclusief het comfort in ons leven. In de menselijke geschiedenis is het duidelijk: steeds wanneer mensen overschakelden naar een meer betrouwbare, meer efficiënte en goedkopere energiebron leidde dat tot een sprong in welvaart. Voor het eerst in de menselijke geschiedenis gaan we nu het omgekeerde proberen. Om de moed erin te houden spreken we dan over 'groene groei'.

Chemische productie daalt

Op z'n minst zou je kunnen zeggen dat het belangrijk is om met andere economieën in de pas te lopen. Maar dat willen we niet. We willen vooroplopen. Als onze kostenbasis sterk afwijkt van wat elders gangbaar is heeft dat economische gevolgen. Neem de chemie. Dat is een energie-intensieve industrie die producten

voortbrengt die de input vormen voor veel andere industrieën. Wie streeft naar autonomie zou op z'n minst de eigen chemische productie in stand willen houden.

Doordat energie in de EU en vooral in Nederland veel duurder is dan elders is het volume van de productie van onze chemie de laatste jaren echter met een kwart gedaald. De dalende trend lijkt zich bovendien onverdroten voort te zetten. Daar moeten we de noodklok over luiden. Behalve uit de sector zelf is die nauwelijks te horen.

Bron: CBS

Activisten bepalen beleid

Ons energiebeleid wordt al jaren gegijzeld door klimaatactivisten. Activisten hebben zeker een belangrijke maatschappelijke rol te vervullen. Ze kaarten standpunten aan die heel terecht kunnen blijken. Maar je moet activisten nooit het beleid laten

bepalen, zoals feitelijk wel is gebeurd. Activisten zijn dogmatisch en per definitie eenzijdig in hun opvattingen Ze staan daardoor niet voor evenwichtige beleidskeuzes en ze zijn nooit tevreden.

Wat is dan een beter antwoord op de huidige uitdagingen dan louter het versnellen van de energietransitie? We blijven voorlopig sterk afhankelijk van de import van energie. Daarom moeten we ons bezinnen op de vraag wat dat betekent voor ons buitenlandse beleid. Bart De Wever vroeg zich onlangs af of we toch niet onze relatie met Rusland zouden moeten normaliseren en weer gas van de Russen kopen. Daar is de tijd bepaald nog niet rijp voor, ontdekte de Belgische premier uit de reacties.

Breng evenwicht terug

Laten we verder vooral het evenwicht in ons energiebeleid terugbrengen. Ga door met het ontwikkelen van hernieuwbare bronnen. Zeker. Maar bevorder ook de eigen productie van fossiele hulpbronnen. Sluit geen olie- en gasvelden. Stort geen beton in de Groningse gasputten. Laat de kolencentrales open. Neem de bouw van kerncentrales met meer voortvarendheid ter hand dan tot nog toe.

Houd ook de economische gevolgen van het beleid goed in het vizier en wees daar transparant over. Maar bovenal: houd activisten zo ver mogelijk bij de beleidsknoppen vandaan. Dat laatste zal niet meevallen.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*